

Relacja z konferencji naukowej
Etyka w mediach w dobie globalizacji, wyzwania i zagrożenia

Ojciec Święty Benedykt XVI w swoim Orędziu na Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu wskazał na konieczność powstania infoetyki, która na wzór bioetyki ukazywałaby w pełni godność człowieka i broniła jej. Podejmując ten temat, Diecezja Bydgoska wraz z Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Urzędem Miasta Bydgoszczy i uczelniami wyższymi Bydgoszczy: Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego, Kujawsko-Pomorską Szkołą Wyższą i Wyższą Szkołą Gospodarki – zorganizowała konferencję poświęconą mediom na temat *Etyka w mediach w dobie globalizacji, wyzwania i zagrożenia*. Otrzymała się ona 7 maja 2008 r. w Centrum Kongresowym w Operze Nova w Bydgoszczy. Patronat nad konferencją objął Prezydent RP Lech Kaczyński, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Piotr Całbecki oraz Prezydent Bydgoszczy – Konstanty Dombrowicz.

W konferencji wzięło udział wielu znakomitych gości, m.in. Sekretarz Papieskiej Rady ds. Środków Społecznego Przekazu Ks. Prałat Giuseppe Scotti, Minister Michał Kamiński – Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP, Witold Kołodziejcki – Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. Zaproszeni zostali również przedstawiciele środowiska uniwersyteckiego i dziennikarze mediów ogólnopolskich i lokalnych.

Wygłoszone referaty pokazywały różne aspekty etycznego, ale też i nieetycznego działania ludzi odpowiedzialnych za medialny przekaz. Konferencję otworzył Ordynariusz Diecezji Bydgoskiej Bp Jan Tyrawa. Następnie Minister w Kancelarii Prezydenta RP Michał Kamiński odczytał przesłanie Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego do uczestników Konferencji. Ks. Bp Jan Tyrawa przedstawił treść telegramu od Ojca Świętego Benedykta XVI.

Ks. Giuseppe Scotti wskazał na ogromne znaczenie środków społecznego przekazu w dzisiejszym świecie. Staje się to ogromnym wyzwaniem dla Kościoła. Według niego, Kościół nie może być obojętny czy wrogo nastawiony do mediów. Powinien natomiast starać się wykorzystać je jako jeden z wielu instrumentów w dziele ewangelizacji. Jednym z najważniejszych problemów jest pytanie o etykę w mediach. Należy zastanowić się, czy media mają służyć człowiekowi, czy czy-

imś interesom politycznym i ekonomicznym. Odpowiedź na to pytanie jest kluczowa dla dziennikarzy, by zdawali sobie sprawę z tego, kim są. Ks. Scotti podkreślił, że każda informacja musi być głęboko etyczna i każdy dziennikarz winien zdawać sobie z tego sprawę.

Na rolę mediów w sporze między chrześcijaństwem a sekularyzmem zwraca uwagę Ks. Bp Jan Tyrawa. Wskazał on na posługiwanie się mediami przez różne elity europejskie, które bardzo często służą procesowi laicyzacji. Ks. Biskup podkreślił, że to właśnie media bardzo często stają się sprawcami niszczenia najważniejszych wartości, takich jak naród, ojczyzna, rodzina czy przywiązanie do wartości moralnych.

O znaczeniu rzetelnego informowania obywatela państwa, który – tylko na podstawie rzetelnej informacji – może świadomie uczestniczyć w podejmowaniu decyzji wyborczych, mówił Michał Kamiński.

Maciej Howiecki, publicysta, Wiceprzewodniczący Rady Etyki Mediów, przedstawił katalog 17 przykazań dla mediów, podkreślając, że bardzo często nie są one przestrzegane. Radził dziennikarzom, by nie „bawili się” opinią publiczną i nie niszczyli hierarchii autorytetów, nie wykorzystując jednocześnie ludzkich emocji.

Marcin Przeworski, Redaktor Naczelny KAI, ukazał, jak obraz Kościoła w polskich mediach ewoluował po 1989 r. Stwierdził, że choć polskie media otwarte są na tematykę religijną i kościelną, to merytorycznie poziom informacji o Kościele pozostawia wiele do życzenia. Jako główny powód takiej sytuacji został wskazany brak rzetelnego warsztatu dziennikarskiego, który pomógłby osiągnąć obiektywizm i niepowielanie licznych schematów myślowych.

Redaktor Naczelny „Gościa Niedzielnego” Ks. Marek Gancarczyk wskazał, że jednym z najważniejszych powodów niezdolności ogółu polskich mediów do przekazywania głębszych treści religijnych jest traktowanie wiary jako sfery wyłącznie prywatnej, która nie powinna być w przestrzeni publicznej.

Ks. Rafał Grabowski, Dyrektor Prymasowskiego Instytutu Kultury Chrześcijańskiej, przedstawił problem odpowiedzialności dziennikarskiej. Autor skupił się na odpowiedzialności materialnej i ukazał jej trzy przestrzenie: odpowiedzialność za siebie, odpowiedzialność za treść przekazu i odpowiedzialność za odbiorcę. Etyka w mediach jest częścią ogólniejszego zagadnienia – etyki słowa. Na ten temat mówiła Elżbieta Laskowska, która wybrała do omówienia cztery problemy etyczne: rzetelność informowania, manipulację, agresję oraz kwestię dobrego imienia. Alicja Polewska skupiła się na obiektywizmie, rzetelności i staranności. Magdalena Bajer, Przewodnicząca Rady Etyki

Mediów, mówiła o roli i działaniach Rady Etyki Mediów, zwracając uwagę na to, że normy etycznego postępowania w dziennikarstwie nie dla wszystkich są oczywiste. Funkcjonowanie norm etycznych w praktyce dziennikarskiej przedstawił Witold Pronobis, mówiąc o pracy w rozgłośni Radia Wolna Europa. Janusz Rulka pokazał, jaką rolę wobec negatywnych skutków mass mediów może odegrać wzajemne wspieranie się członków rodziny. Ks. Mariusz Kuciński w swoim wykładzie dotyczącym wpływu Internetu na relacje międzyludzkie nie tylko wskazał na ogromną potrzebę etyki w Internecie, ale również zasygnalizował w ten sposób temat konferencji w 2009 r. Paweł Lisicki zastanawiał się nad zagadnieniem prawdy w mediach, a Lech Jaworski wskazał granice wolności słowa.

Patronat medialny przyjęły: Katolicka Agencja Informacyjna, „Rzeczpospolita”, TVP Bydgoszcz, Polskie Radio PiK, „Gość Niedzielny”, „Przewodnik Katolicki” oraz media lokalne. Organizatorzy konferencji nie zamierzali szukać odpowiedzi na pytanie, czym jest etyka w mediach, ale chcieli zwrócić wszystkim uwagę na istotę zagadnienia i przyczynić się do rozwoju dyskusji na temat infoetyki, proponowanej przez papieża Benedykta XVI.

Ks. Mariusz Kuciński